

en krachten, oppen, welke overheerlijeld zien dat vijandige le-kunst in es-is, maar wel et is dan ook lat het Chris-me, openlijk kiezen.

den naar het toenemende usschen het rvan, zal het r, maar ook der geluid het Chris-eksche Par-aels tempel van Ninev'e's hof kon onderworpen-e weelderige pyramidale rijzen en te-verwerpende n samenzang n onze kunst-its meer zijn verschijning, m en ziel een d, den com-zoo moeten t inhoud on-bstanties die t, maar waar-reiniteit over wel aanvaar-gevaarlijke een Christen

t alleen ver-tie, of specu-aan mooie jn schepping ter ook moe-ten verschij- Michel An-rmen schijnt ediger en rij-dwerk". Inselloosheid beginsel van olement, dat el weten we kunnen we len en in dat rwen wij aan ultuur, welke emelsch Ko-rarbeid ook

gegeeren, stem:

m").. orn. Basoski.

even

us.

t verdienen nog meester en den urlijk ook tegen s de vermoede-rgissingen. Ook door het Prae-uitspraak (over aad der weder-p gaat, en dan n werkelijkheid de „forma“ van eken en betec-htdadigheid, de ies lijdt aan de t niet begrepen tekenen: voor-verduidelijkt, s, als men niet Het Praeadvies t, en ruikt „re-voorwaardelijke den doop, den

samengang van teeken en betekende zaak, belijdt Walaus (Synopsis, XLIV, 24) dat de verbinding van teeken en betekende zaak een kwestie van relatie, van betrekking is: het teeken betekent voor dengene die geloof, en verzegt wederom aan hem, die geloof, en de betekende zaak wordt door God slechts geschonken en geboden onder voorwaarde van geloof en bekeering.

En wat voorts de uitwerking van den doop betreft: ook deze hangt aan condities, volgens Walaus. In XLIV, 31, heet het wederom: dat de belofte, waarvan de doop teeken en zegel is, niet absoluut is, doch verbonden is met de voorwaarde van geloof en bekeering.

Dhr Bouwmeester geeft hier door een slordige vertaling een vaag beeld van wat Walaus eigenlijk wil. Hij vertaalt als volgt:

„Wanneer wij derhalve zeggen, dat de eigenlijke kracht van den uiterlijken Doop gelegen is in de verzegeling, duiden wij (daarmee) twee dingen aan: ten eerste een verzekering (certificationem) van de belofte der genade, en door de voornaamste oorzaak (de H. Geest) aangebracht of aan te brengen....

Men krijgt hieruit allicht den indruk, dat die verzekering is aangebracht of nog moet aangebracht worden. Maar dat is dan gevolg van onjuiste vertaling. De woorden „aangebracht of nog aan te brengen“ behoren bij „genade“. De genade is belofte, en zij is dan hetzij reeds aangebracht of nog aan te brengen. Daarmee vervalt reeds de ietwat al te vlotte oratorie van den heer B., als hij na een citaat van mij uit XLIV, 31, te hebben weer-gegeven schrijft: „Laten we eens zien wat Walaus eigenlijk zegt“. Ja wel, maar dan komt er een slordige vertaling, die wat ik uit Walaus naar voren gebracht omdat het er staat, wegwerkt. Zij het per ongeluk, n.l. dit: dat sacramenten verzegelen een genade, die wel belofte is, maar vaak nog komen moet. Daarmee vervalt ook de synodale voorstelling van: inwendige AANWEZIGE genade, zonder welke het sacrament geen wezenlijk sacrament zou zijn. Een theorie, die, ondanks de poging van dr Berkouwer om aan de nuchtere feiten te ontkomen, duidelijk deze bewering insluit: is er op het moment van den doop geen „inwendige AANWEZIGE genade“, dan is het sacrament geen echt sacrament, dan is de doop een schijn-doop geweest. Let op wat aan „cand.“ H. J. Schilder tegengevoerd werd: als de sacramenten werkelijk sacramenten zijn, DAN verzegelen ze inwendige aanwezige genade.

Walaus zegt dus recht-toe, recht-aan: de belofte is voorwaardelijk. Dat woord voorwaarde probeert de heer Bouwmeester van zijn strikte betekenis te berooven: het is althans typeerend, dat hij het tusschen aanhalings-teekens plaatst. Maar bij Walaus zelf staan die aanhalings-teekens heelmaal niet. Hij meent het: 't is een heusche conditie.

3. Dat hij het echt meent met die conditie-zonder-aanhalings-teekens, bewijst o.a. zijn polemie met Corvinus, een remonstrant. De Remonstranten redeneeren voor een deel niet als verscheiden debaters van de „synode“. Ze zeggen: hoe kan nu een zaak, die God ook geeft, tevens een conditie van Hem zijn? Hoe kan een „voorgescreven conditie“ tevens „loutere gave van wie haar voorschrijft“ wezen? De bekende redenering, die — tot mijn niet geringe verbazing — van synodalistische zijde vaak gekeerd wordt tegen de z.g. „bezuarden“, en waarover ik wel iets meer zeg in een binnenkort verschijnende brochure „Looze Kalk“. Maar Walaus vat vuur. Wat? Een conditie zou niet tevens een gave kunnen zijn, d.w.z. de in de gestelde conditie vervatte eisch zou niet tevens kunnen geschonken worden, in dien zin, dat de vervulling van den gestelden eisch mogelijk gemaakt wordt door een gave, een genadegeschenk, van den eischen-den God zelf? Maar Abrahams kroost verkreeg toch het land Kanaän conditioneel: in den weg van strijd en moeite; anderzijds had God zelf hen toch die moeite leeren dragen, dien strijd doen winnen? Het viel 400 jaar overigens na de belofte, aan Abraham gedaan. David was tot het koningschap voorbeschikt; het was hem als jongeman belofte. Maar hij moest er om strijden; de moeiten van dien strijd waren conditie voor het koningschap. En als zoodanig waren ze hem ook voorgesteld. Ja, ook aan Christus is de scepter van Davids Huis belofte. Toch moest Hij door lijden komen tot heerlijkheid. Lijden en gehoorzaamheid waren middel zoowel als conditie voor de glorie. Aldus Walaus (I, 363, b). (Vgl. II, 241, b).

4. Zoowel het Praeadvies (met zijn slordig beweren, dat de synopsis tegen „de“ lutherschen stroom, waardoor het de lijnheid der problemstelling zich liet ontgaan), als ook de heer Bouwmeester zien dus het fijne puntje voorbij. Het is, dat voor de verbinding tusschen teeken en betekende zaak geloof en bekeering vereischt wordt. De leer evenwel, dat ze vereischt worden om met vrucht het sacrament te kunnen ontvangen is heel wat anders dan de theorie, dat ze reeds aanwezig zijn, in elk geval van doop, althans onderstellenderwijs.

5. Tenslotte: de heer Bouwmeester kent de oude theologen niet. Hij niet, evenmin als de heer Polman, die met dr J. Ridderbos het Praeadvies heeft opgesteld, waarvoor beiden verantwoordelijk zijn. Hun onkennis in dezen brengt hen voortdurend tot de tragische vergissing, dat ze de oude theologen leggen op het procrustesbed van hun eigen synodalistische dilemma's. Zeer pijnlijk wordt dat, als de heer Bouwmeester ergens bij Walaus de uitdrukking aantreft van: een begin van geloof en van bekeering. Een begin, — zoo concludeert dan de heer Bouwmeester, gevangen als hij zit in zijn Kuyperiaansche-synodale problemstelling. Een begin, — maar het begin is immers de Kuyperiaansche-synodale wedergeboorte, derhalve: het staat er toch? Klaar is toch Kees, Kees van de synode? Copie naar dr J. Ridderbos, den vader der orthodoxie. Temeer, omdat er staat: de kinderen hebben den H. Geest. Wie hem „heeft“, wie Hem in zich „werkende“ heeft, die is toch zeker wedetgeboren?

Maar de heer Bouwmeester moet toch eerst indringen in de oude theologen, eer hij zijn synode verdedigt. We komen op dat „hebben van den Geest“ later terug. Maar als de heer Bouwmeester zich herinnerd had, wat we destijds contra dr V. Hepp schreven inzake de INWEN-DIGE ROEPING, dan had het hem 'al iets duidelijker kunnen zijn. Indertijd heb ik met de stukken aangetoond, dat volgens dezelfde Synopsis, waarmee de heer Bouwmeester nu bezig is contra mij, de „inwendige roeping“

er kan zijn, ZONDER DAT ER PRINCIPIEELE HARTS-VERNIEUWING is. Zie XXX, 32v. Volgens de Synopsis kan er wezen een SAMENGAAN (concurus) van uitwendige roeping (door de bediening van Woord en sacramenten) EN van inwendige roeping (door een werking van den H. Geest), een samengang, een combinatie van DIE BEIDE, welke combinatie toch NIET KRACHT-DADIG IS TOT BEKEERING EN GELOOF. Bij den één is ze krachtig, bij den ander niet. Denk aan de gelijkenis van den zaaiër. Er zijn er, „die bij den weg bezaaid zijn“ (Matth. 13: 19); of: „in de doornen“ (vs. 22); of: „in steenachtige plaatsen“ (vs. 20). Bij geen van allen brengt het zaad vrucht voort; ze zijn niet wederomge-boren. Maar er was bij hen wel — volgens de Synopsis — een INWEN-DIGE WERKING VAN DEN H. GEEST.

Waarom volgt de heer Bouwmeester toch zoo de „ver-gissingen van de theologen aan de Vrije Universiteit, of van hen, die van de Vrije Universiteit komen, waarom met hen de verzenen tegen de prikkels geslagen, tot banvonnissen toe, terwijl toch deze eenvoudige dingen uit de historie al lang in herinnering gebracht zijn contra dr V. Hepp met zijn ondeskundige Deformatie-brochures destijds? Dr V. Hepp, die het met argumenten niet win-nen kon, maar toch, voordat de argumentatie verder kon gaan, een synode mede verleide tot schandelijke uitwer-pingen in naam van zijn eigen theologische vergissingen en van die zijner collega's-immatriculatiegenooten, in of buiten Kampen? Laat men toch wijzer worden, en zich duidelijk en openlijk bekeeren; misschien bewees God nog genade. En laat men afblijven van de oude theologen, die men nu eenmaal NIET kent, ook de heer Pol-man niet, al jaagt hij dommees weg met adviesbriefjes. De heeren lezen, o zeker, bij den ouden wel van den H. Geest, en van zijn werking. Maar ze vergelaten, dat ook bij Walaus het duidelijk zoo staat te lezen: in het werk der bekeering gebruikt God voorbereidende krach-ten (I, 433, a); b.v. de verkondiging van de wet, kastij-dingen, de goedertierenheid Gods van Rom. 2: 4. En ook de EVANGELIEPREDIKING, m.a.w. ook het uitstrooien van „HET ZAAD DER WEDERGEBOORTE“, ook dat kan dienen bij die voorbereiding. (433, b). Wat voor Evan-gelieverkondiging? Alleen de „uitwendige“? zoo hoor ik een synodalist angstvallig vragen, bang als hij is, dat de Walaus van het Praeadvies hem nu heelmaal op den loop gaat? Alleen maar de „UITERLIJKE“ prediking? Neen, neen, zegt Walaus rustig, ook de „INNERLIJKE“. Ook het VAN BINNEN DOOR DEN HEILIGEN GEEST IN VERSTAND EN ZIELSAFFECTEN INGEDRUKTE EVANGELIE kan behooren tot die voorbereidende wer-zaamheden, en het is NOG HEELMAAL NIET ZEKER, DAT DAAROP DE GAVE DER REGENERATIE VOLGT (sed nec id necessario affert hoc donum). (I, 433b). Zóó ziet Walaus het; hij zou verstomd toekijken, als hij een Praeadvies van 1944 zich op hem zag werpen. Hij zou zeggen: hebben jullie daar dan niets van mij gelezen, dan een paar losse woordjes? En is zoo'n klankendog-matiekje bij jullie dan soms wetenschap? En — ik durf het haast niet zeggen — is dat praeparatie voor kerke-lijke TUCHT? En zitten daar allemaal professoren bij van de EENIGE GEREFORMEERDE UNIVERSITEIT VAN DE WERELD, en andere professoren, die van dezelfde inrichting komen? Foet, foet, houd op met promoveren, en gaat studeren, eer ge uw goede leerlingen of ook uw collega's als zondebokken de woestijn injaagt, zoover ze karakter plus kennis in dezen hebben.

Ja werkelijk, dat zou professor Walaus zeggen, als hij er nog was.

Hij zou allen twijfel wegnemen, door bij zijn uiteen-zetting over menschen die een INWEN-DIGE WERKING VAN DEN GEEST HEBBEN, en bij wie toch van prin-cipieele hartsvernieuwing geen sprake is; zich ten be-wijze te beroepen op DEZELFDE teksten die we ook in de Synopsis vonden. B. v. Matth. 13: 13, Hebr. 6: 4, Joh. 5: 38. (433b). Voor het aannemen van de prediking is, aldus Walaus, noodig een verlichtende, illumine-rende, werking van den Geest; maar ze valt dan nog maar onder het hoofdstuk der voorbereiding. (I, 119a). Illumineeren is nog niet levend maken.

Als dus ook de heer Bouwmeester, evenals de heeren Polman en Ridderbos, ziet staan: „(de kinderen) HEBBEN den H. Geest“, dan zeggen ze wel: ziet ge, daar staat „het“! Maar dan antwoorden wij: neen, daar staat „het“ nog heelmaal niet, studeert eerst eens wat langer.

K. S.

N.B. Dit artikel was bestemd geweest voor het num-mer van drie weken geleden.

De verdere uitspraken der „Synode“ in jongste zitting.

We bespraken achtereenvolgens de nieuwe „zestien punten“ der „synode“ met betrekking tot de „leer“. Thans volgde nog een bespreking van hetgeen ze heeft opgemerkt aan het adres van den kerkeraad van Utrecht. De legende gaat, als zou de Utrechtsche verklaring zijn aangenomen. Metterdaad is zij verworpen, zoals ds C. Veenhof terecht heeft geconstateerd in zijn kerkbode, en hieronder blijken zal.

Den tekst der Utrechtsche verklaring hebben we op-genomen in ons nummer van 20 Juli j.l. Daarnaar zij ver-zeven.

Merkwaardig is nu in de „synodale“ behandeling van de Utrechtsche verklaring haar teekening van zichzelf: „gaarne ondersteunend elk streven om door onderlinge tegemoetkoming, zoover deze met de waarheid bestaan-baar is, indien immer mogelijk de eenheid der kerk te bewaren.

uiteraard zich niet geroepen achtend om uit te spre-ken, of en in hoe verre zij deze verklaring in haar alge-meene strekking of in haar bijzonderheden voor haar rekening zou kunnen nemen.“

De vaagheid springt in het oog. Eenerzijds wil men gaarne elk streven om te werken in tegemoetkomende richting ondersteunen. Men blijft zoo in het kader der formeel ethiek. Maar als het tot de materiele zijde kom-en moet, krijgen we nul op het rekest. Immers, er volgt aanstonds op, dat de „synode“ zich, en dan nog wel „uiteraard“ (!), niet geroepen acht uit te spreken, in hoe-

verre, ja zelfs „of“ (!) zij de Utrechtsche verklaring in haar algemeene strekking of in haar bijzonderheden voor haar rekening kan nemen. Met andere woorden, zij houdt zich geheel op de vlakte. En dan denken sommigen nog, dat er iets „aangenomen“ is.

Maar nu komt dan de eigenlijke uitspraak. De „synode“, zoo lezen we, spreekt wat het leerstellig deel betreft iets uit.

Allereerst iets betreffende het sub 1e en 2e door Utrecht gezegde. Te dien aanzien merkt de „synode“ het volgende op:

a. Ten aanzien van het sub 1e en 2e gezegde her-innert de Synode er aan, dat in Nov. 1943 door haar o.m. werd verklaard:

De Synode erkent ten volle, dat in de leer des Ver-bonds tweeërlei tot zijn recht moet komen: enerzijds Gods vrijmachtige verkiezing, de krachtdadige werking Zijner genade, en de onwankelbare vastheid van het eeuwige Verbond der genade en der verzoening; ander-zijds de roeping tot geloof en bekeering die in den kring des Verbonds uitgaat met een geheel eigen klem, en niet slechts sommigen, maar allen kinderen der geloov-igen als kinderen des Verbonds voorhoudt zoowel den rijkdom van het hun geschonken voorrecht als ook de zwaarte hunner verantwoordelijkheid, indien zij op zoo groote zaligheid geen acht nemen.

Wanneer de Synode den hier gegeven maatstaf aan-legt aan hetgeen in de Utrechtsche verklaring sub 1e en 2e wordt uitgesproken, is wel duidelijk, dat hier ten volle tot zijn recht komt wat de verklaring van 1943 in de tweede plaats noemde: de tot alle kinderen des ver-bonds uitgaande oproep tot geloof en bekeering, maar kan dit niet met dezelfde vrijmoedigheid worden gezegd ten aanzien van hetgeen in de genoemde uitspraak hier-aan voorafging en in de verklaring van 1905 op den voorgrond stond: „Gods vrijmachtige verkiezing, de krachtdadige werking Zijner genade en de onwankelbare vastheid van het eeuwige Verbond der genade en der verzoening“; waarom de ondertekenaars broederlijk ge-beden mogen zijn, deze dingen nog nader in overweging te willen nemen.

We behoeven hiervan niet veel te zeggen.

Want de hier weer opgehaalde verklaring van No-vember 1943 loopt heen over het punt in kwestie, dat onveranderd is gebleven. Het is dit: dat ieder gebonden is te leeren, dat men krachtens Gods belofte de kinderen der geloovigen, het zaad des verbonds, heeft te houden voor reeds wedergeboren.

De wedergeboorte nu komt tot stand alleen in de uit-verkorenen.

Men moet dus de verbondskinderen houden voor uit-verkorenen, totdat het tegendeel blijkt.

En dit niet alleen.

De wedergeboorte kan bij de uitverkorenen vroeg of laat gewerkt worden. Zegt men nu, dat de verbonds-kinderen (aanstonds) te houden zijn voor alreeds weder-geboren, dan moet men de verbondskinderen houden voor uitverkorenen van een bepaalde categorie. N.l. van de categorie der in den moederschoot reeds „wedergebo-renen“.

En dit is nu de „maatstaf“ der synode.

Dit, en niets anders. Want hieraan is men ginds ge-bonden.

Die „maatstaf“ is dan ook niet wat in deze nieuwe uitspraak eventjes met den naam „maatstaf“ wordt aan-gegeven. Want het doet er niets toe, wat de „synode“ al of niet „erkent“. Zij kan zooveel erkennen. B.v. dat het verbond tot stand komt door hartsvernieuwing (c.q. daarin bestaat), zoals dr J. Ridderbos heeft geschreven — in een door de „synode“ van hem gevraagde brochure. Of — met denzelfden dr J. Ridderbos — dat de (voor)vech-ters des verbonds er niet zijn als er geen geloof is. Wie er zóó over denkt, moet het ons ten goede houden, als wij onze schouders ophalen, zoovast we uit de pen van deze „synode“ iets te lezen krijgen over „den rijkdom“ van het hun — d.w.z. den kinderen der geloovigen — „geschonken“ voorrecht. De vraag is maar, wat voor voorrecht dit is. Het is volgens ons het werkelijk-ver-bondskind-zijn. Bij de „synode“ is het alleen maar een onderseld-verbondskind-zijn. Want het verbond komt tot stand (Ridderbos) door hartsvernieuwing en bestaat ook daarin. Het bestaat in datgene waaruit het ontstaat. De redenering moge vreemd schijnen. Ze is het ook. Bovendien is ze verkeerd. Maar dat behoort thans niet verder aan de orde te komen. Hoofdzak is, dat de syno-dale verklaring van „November 1943“ ons niets gerust-stellends zegt. Want ze laat het begrip „verbondsvoor-recht“ in den mist. Hetgeen de Schrift nooit doet met voorrechten. „Nabij u is het woord, in uw mond en in uw hart“. (Deut. 30, Rom. 10).

En als de Utrechtsche kerkeraad „broederlijk gebeden“ wordt, deze dingen nog nader in overweging te willen nemen, dan zal hij, stel, dat hij aan deze bede gehoor geeft, ontdekken, in den mist te worden teruggezonden.

We komen nu tot het volgende punt. De Utrechtsche verklaring had sub 3e uitgesproken, dat de doop is de verzegeling van de verbondsbefte. Deze laatste was dan blijkbaar bedoeld in tegenstelling met de dusge-naamde „inwendige aanwezige genade“, die volgens de „synode“ blijkens haar officiële handelingen tegenover den toenmaligen candidaat H. J. Schilder in den doop zou verzegeld zijn, INDIEN n.l. de doop waarlijk doop zou zijn. In dit verband had de Utrechtsche verklaring uitgesproken wat ook te lezen stond in Stelling IV van de „vijf Stellingen“, die in 1905 gepubliceerd zijn door de voormalige A-groep. Het luidt als volgt:

„de doop beteekent en verzegelt niet wat IN den doopeling AANWEZIG is, of VOORONDERSTELD WORDT aanwezig te zijn, MAAR de beloften van het Genadeverbond, in het Evangelie geopenbaard“. Tot zoover de Utrechtsche verklaring.

Wat stelt nu de „synode“ hierterzijds hier tegenover? Hier volgt het:

b. Ten aanzien van het sub 3e gezegde: De Synode stemt met de bedoeling hiervan ten volle in, zoover deze is om af te weren alle gedachte, als zoude de doop aan elken doopeling beteken en bezegelen, dat hij in-wendige genade bezit, zoodat iemand uit zijn doop zou kunnen concluderen, dat hij een geloovige is, of ook op grond van den doop eenige stellige uitspraak aan-

gaande de innerlijke gesteldheid van zijn gedoopte kind zou kunnen doen. Anderzijds is vast te houden, dat de doop aan den geloovige niet maar bezegelt een belofte, waarvan hij, indien hij geloofd, den inhoud zal ontvangen, maar een belofte, van welke inhoud hij bij den aanvang deelgenoot geworden is en in volkomenheid stellig zal worden, waarom de Schrift zegt, dat Abraham de bevestiging ontving „tot een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs, die hem in de voorhuis was toegerekend”. Rom. 4:11, en in antw. 69 van den Heidelb. Catech. het gewassen zijn met het bloed en den Geest van Christus genoemd wordt als datgene, wat in den doop aan den geloovige wordt betekend en bezegeld. Tot zoover de „synode”.

Let op het begin. Daar staat het hoopvolle woord „instemmen”. Waarmee stemt zij in? Met den inhoud? Want daar komt het toch immers op aan? Mis. Van den inhoud wordt hier niet gerept. De „synode” stemt tot op zekere hoogte met de BEDOELING in. Tot op zekere hoogte, zeiden we. Want er staat een betekenisvol: „zoover”. In zooverre. Maar op die manier kan men vrijwel altijd instemming betuigen. Ik kan instemmen met Aäron's acte omtrent het gouden kalf, inzooverre hij bedoelde, onrust tegen te gaan. Met Pilatus, inzooverre hij bedoelde, een conflict met den keizer zoo mogelijk te ontgaan. Met Abraham, inzooverre hij door Hagar tot zich te nemen bedoelde, een kind te begroeten als het zijne. Met den paus van Rome, inzooverre hij door Luther te excommuniceren bedoelde gezag in de kerk te handhaven. Maar overigens deed, concreet gesproken, Aäron verkeerd. En Pilatus. Alsmee Abraham. Evenzoo de paus.

De „synode” heeft Utrecht dus met een kluitje in het riet gestuurd. Aan haar respect voor bedoelingen hebben we niet veel. Ze heeft zelf destijds aan de bedoelingen van haar hoogleersaar Schilder eenige verschoonende woorden gewijd, die intusschen niet verhinderden, dat ze hem zoogenaamd afzette. Hoezeer het haar daarbij ernst was kan men slechts raden, als men dr Aalders hoort insinueren.

Trouwens, zelfs in haar welwillende waardeering van een deel der Utrechtsche bedoelingen komt al weer om den hoek gluren, dat de „synode” nog steeds aan haar valsche grondstellingen zich vastklemt.

De „synode” verklaart immers, dat zij verstaan kan, dat men NIET gezegd wil hebben, dat „de doop” aan ELKEN doopeling beteekent en verzegelt, dat hij „inwendige genade” BEZIT. Dat heeft ook geen mensch haar aangewreven. Maar zij speelt hier meer met woorden. Als de doop geen aanwezige inwendige genade verzegelt, dan is het geen ECHTE doop geweest, zoo verklaart zij. Men blijft in de buurt van zó'n „synode” altijd tobben over de vraag, of het kind nu echt gedoopt is, dan wel alleen maar met water besprengh. Bovendien zit de angel hier in het woordje „ELK”. De „synode” is tot de stoute stelling gekomen, dat het wedergeboren-zijn de SOORT geldt, er zij evenwel uitzonderingen, die men — zoo zegt ze — in de formulieren ziet „verwaarloosd” worden. Nu wordt een „soort” nooit wedergeboren; alleen individuen worden wedergeboren. Het „synodale” oordeel constateert dus nódít iets; het is altijd en bij ELK, een onderstelling, een hypothese. Dat is daarvan de narijheid; het onschijnlijke. Daarvan schreef ik in 1934, wat men maar nooit van mij citeert, als men met citaten van K. S. werkt, dat het n.l. lichtzinnig is, te spreken van onderstelde wedergeboorte.

En dan verder? Een geloovige, zoo lezen we, ontvangt een verzegeling zóó en zú. Maar een ongelovige dan? Is aan hem destijds niet „de” belofte verzegeld? Zij zegt: neen. Wij: ja. „Belofte” is bij de „synode”, „onvoorwaardelijke heilsbelofte aan de uitverkorenen”. Wij zeggen: dat is een fictie, zoolang men onder „belofte” tenminste verstaat iets dat (met zooveel woorden tot iemand GEZEGD is). Men komt dus toch weer neer op tweeërlei doop. Vol en niet vol. Echt en niet echt. Hetgeen wij verwerpen. Voorts: wat beteekent dat woord „deelgenoot”, in den synodalen mond? Deelgenoot kan men zijn door een rechtpositie te ontvangen in een rechts-schenking, maar ook door het toegezegde metterdaad in handen te krijgen. In beide gevallen krijgt het woord weer een andere betekenis. Zoolang men daarover heenloopt, vermeerdert men zijn aantal van dubbelzinnige formules. Maar de profetie gaat zoo dood. „Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot”. De manier waarop de ontvanger tegeert op de belofte is weer een zaak apart. Maar de inhoud der belofte op het oogenblik van het SPREKEN daarvan wordt daarvan — van die reactie — niet afhankelijk gemaakt. De „synode” komt met haar fictie van een onvoorwaardelijke heilsbelofte aan de uitverkorenen, als zou die „gedaan” zijn in den doop. Wij noemen dat hypothetisch collectivisme; men gaat een onderstelde belofte toepasselijk verklaren op de „soort”, en „verwaarloosd” de uitzonderingen. Als dat geen collectivisme is, wat is het dan wel?

En wat wil men nu met Rom. 4:11? Vooreerst is Abraham een volwassene, doch we spreken over den kinderdoop. Vervolgens: wat is dat: „hem toegerekend in de voorhuis”? Laat alleen maar de Kanttekeningen spreken: „deze belofte”, waar het geloof van Abraham op zag, is wel voortien jaren tevoren geschied, eer Abraham besneden werd”. En wat den Catechismus aangaat, daar spreekt wederom de geloovige, de volwassene bejider. D.w.z. de man, die den doop heeft aangenomen en hem nu recht gebruikt. Die mag zoo spreken. Maar het is de vraag, of hem in den kinderdoop, op het uur toen deze hem werd toegediend, datzelfde van Godswegen is gezegd. Dat ontkent zelfs dr Ridderbos. Hoe kon hij anders beweren dat wel de kerk het gedoopte kind, doch NIET het gedoopte kind, ZICHZELF voor wedergeboren moet houden? Elders gaan we daarop verder in.

Vraag 69 Catechismus stelt de kwestie, HOE, d.w.z. op welke MANIER de DOOP mij „herinnert en verzekert” (tekst Müller). HERINNERT, óók dat woord wijst naar het Woord terug. Ook in het Woord word ik „vermaand en verzekerd”. Maar dan weer op andere manier. Is nu het Woord een vol Woord tegenover den geloovige, en een niet-vol Woord tegenover den ongelovige? Onderstelt de dienst des Woords des Zondags,

dat alle hoorders zijn wedergeboren? Inclusief de kinderen? Dat dat de regel is?

Om niet te breed te worden, bewaren we de rest voor een volgenden keer. K. S.

Van de binding inzake de leer der aanwezige wedergeboorte.

— Pardon, meneer, mag ik me even voorstellen? Jansen, Jan Jansen.

— Aangenaam, mijn naam is Smith, Bill Smith. Uit Philadelphia.

— Aangenaam, aangenaam. Ik kom uit Lutjebroek. Neem me niet kwalijk, meneer Smith, maar ik had u al zoo vaak aan tafel met mevrouw hollandsch hooren spreken, dat ik wel begreep, dat U een Hollander van afkomst moest wezen.... of vergis ik me?

— Nee, neen, mijn familie heette eerst Smilt, met een t. Die H is er zoo vanzelf bijgekomen, in Amerika. We komen oorspronkelijk uit Friesland. Ik denk straks even een trip daar naar toe te maken, als de boot aan is. Mooi land, tenminste om zoo es te bekijken. En u is natuurlijk nog heelmaal Hollander? Meneer Jansen, immers?

— Ja, ja, Jansen. Pax voor zaken in Amerika geweest. Heerlijk land. En sympathiek. 't Heeft me getroffen, dat de menschen daar nog zoo veel op hebben met ons oude Nederland. Ze weten daar zelfs al 't een en ander over de Nederlandsche kerkwesties. Neem me niet kwalijk, maar ik zag, dat U ook aan tafel de christelijke gewoonte volgt. Ook zeker een kerkelijk man, meneer Smith?

— Ja zeker, meneer Jansen. Sure, sure, wij leven met jullie mee. Nog pas trof ik een artikel van uw dr Aalders aan, van de Free University. Hij had het over den strijd bij u in de Gereformeerde kerken. Hij vond dien Schilder maar een leelijke hypocriet. Zoo'n namaak-syrisch koninkje, you know.

— ?? Neem me niet kwalijk, meneer Smith, maar wat bedoelt u eigenlijk? Syrië?

— Kom, meneer Jansen, u weet toch wel, dat de koning van Syrië eens een dépêche stuurde naar den koning van Israël, met verzoek, zijn generalissimus van de melaatschheid te genezen?

— Ja, én?

— En u weet toch, dat de koning van Israël toen opmerkte: dat vraagt hij me alleen maar, om oorlog met me te kunnen krijgen, hij is op zoek naar een conflict?

Ja zeker, maar....

— En nu schrijft die professor Aalders daar in onze kranten, dat die Schilder van de dépêches naar de synode stuurde over kerkrecht en zoo, en dat ie dat alleen maar deed omdat hij een conflict wou hebben. Dat is toch je puurste huichelaarij? Want die Schilder zal toch zeker wel gezegd hebben, dat hij zijn berwaren ontleende aan de Kerkorde, zoolks dat bij jullie heet? Nou dan, dan is 't toch een reuzen-huichelaar?

— Meneer Smith, neem me niet kwalijk, maar onze professor Aalders is altijd tegen slechte polemieken geweest. Daar valt niet over te praten, houd me maar ten goede. Maar overigens, alle compliment. Dat u dat allemaal zoo goed weet, ziet u. Ja, we zijn bij ons up to date, dat merkt u. Zelf ben ik er een beetje uit door die zakenreis van me. Maar straks zal ik mijn dominee wel weer eens polemen, hoe het staat met die kerk-revolutie. Stel u voor, een synode zou al niet meer betrouwbaar zijn? Hoe komt iemand op de gedachte? Hebt U al gelezen, waar het geschil nu eigenlijk over loopt, meneer Smith?

— Ja, ik las tenminste iets erover in dr Aalders' stuk. Ik ben maar een eenvoudige man, heelmaal geen godgeleerde, hoor. Ik werk in Philadelphia op een laboratorium. Maar ik las eens een verhandeling van onzen prof. Van Til, een stadgenoot van me. Daarvan komt het zeker, dat het boek in onze bibliotheek was. U kent het zeker wel? Het ging over „De Reformatie van het Calvinistisch Denken”.

— Nnnne, niet dat ik me herinneren kan. Wie is ook al weer de schrijver?

— De schrijver? Och, er waren er verschillende. Maar de samensteller was, laat eens kijken, ik heb het boek toevallig bij me, op reis meegenomen uit onze bibliotheek in Philadelphia, de samensteller was ds C. P. Boodt uit Leerdam. Kent u hem? Holland is zoo klein....

— Nnnne, dat nou niet bepaald. Zeker zoo'n vrijgemaakte.... Maar wat wou U met dat boek, meneer Smith?

— Nou, om u de waarheid te zeggen, ik werd getroffen door wat onze dr Van Til zegt, op.... laat 's kijken, ... op blz. 101, „men moet een goed Calvinist zijn in het laboratorium om een goede in de kerk te zijn”. Dat heb ik me aangetrokken, u begrijpt dat, en het is de oorzaak, dat ik mijn trip naar Europa gebruiken wil, om bij u daar in Nederland eens goed uit mijn oogen te kijken. Ook over die Schilder-controversy, waarover dr Aalders het had in zijn brief aan onze Amerikaanse lezers.

— Nou, dat zal u wel gemakkelijk vallen. De zaak is doodeenvoudig. Een klein ruzietje, ... ik wil 't wel niet opnemen voor dien uitval van onzen professor Aalders, maar tjja, nou u dat zoo zegt van dien Syrischen koning, ...zon heél gek is de vergelijking toch niet. Ik kan straks onzen dominee wel vragen, u wat leetuur te sturen, als u me even uw adres geeft in Holland.

— Graag, meneer Jansen. Maar ik heb ook al wat voorstudie gemaakt. Om een goed Calvinist te wezen, in laboratorium én kerk, heb ik de bibliotheek van Philadelphia gevraagd, me wat leetuur mee te geven op reis. Ik zit er al zoo'n beetje in. Vooral over de kwestie van die kinderen, die men volgens uw synode moet houden voor wedergeboren, zoolks dr Aalders ons heeft meegedeeld. Dat is de meening van de synode van u, is 't niet?

— Ja zeker, meneer Smith. Maar, is 't heusch, kunt u daarover nu ook al lezen in Philadelphia?

— Sure, sure. Ook heelmaal geen wonder; je hoort zoo af en toe praten over een oecumenische synode, you know. Blijkbaar willen ze bij ons in Amerika en bij u in Holland alle christenen vergaderen. Dat vind ik

prachtig. Breed zijn, meneer, breed zijn. De frontieren over, zei mijn grootvader altijd, dat had ie van dr Kuyper, zei-die dan. Ik vind het maar prachtig, dat ze zoo oecumenisch gaan doen. Alleen maar....

— Nou, wat alleen maar? U bent toch niet van een of andere Amerikaanse secte, pardon, neem me niet kwalijk, ik wil niet onbescheiden zijn. U bent toch óók breed-minded?

— Ik hoop het, meneer Jansen, ik hoop het. Maar ik zit er een beetje mee, hoe ze bij jullie ertoe komen kunnen, zoo oecumenisch-breed te doen, en dan eerst die menschen die tegen de onderstelde wedergeboorte zijn, weg te sturen uit de kerk. 't Lijkt me, als ik 't zeggen mag, een beetje tegenstrijdig. Breed in Amerika. Smal in Holland.

— Maar meneer Smith, nou zegt u me daar zoo iets. U hebt zeker per ongeluk uit Philadelphia verkeerde boeken meegenomen, van die lichte Amerikaanse. Neem me niet kwalijk, hoor, maar gun ons het geloof in onze synode. Als die zegt: een candidaat, die niet geloofd, dat de sacramenten inwendige aanwezige genade verzegelen, zoo'n man mag niet preeken in de kerk van Christus, nou, dan ben ik er zeker van, dat onze professor Aalders, en al die anderen van onze synode, straks trouw zullen zijn. Een goed Calvinist in het laboratorium en goed Calvinist in de kerk, het is maar zoolks u zegt. Een goed Calvinist in de landelijke, een goed Calvinist in de oecumenische synode. Ik ben er zeker van, dat hij tot iedereen, die daar ginds op die oecumenische vergadering komt, zal zeggen, hardop, en duidelijk: verzegelen de sacramenten inwendige aanwezige genade, ja of neen? neen? dan mag u niet preeken, en dan wil ik u niet in een synode houden, want onze oecumenische synode zal nu juist óók dit dogma streng handhaven. Dacht u nu heusch, dat wij in Nederland smal waren naar binnen en breed naar buiten? Wel, ik durf haast van te voren aannemen, dat alle buitenlandse kerken dit leerstuk aanvaarden. Verbeeldt u maar niet, dat onze oecumenisch-gezinde, breed-ziende, vooruitziende professoren als Grosheide en Aalders en Ridderbos en zoo geen rekening met de oecumenische kerk zouden gehouden hebben, eer zij zulk een dogma openlijk handhaafden tegen zoo'n afwijkend gezelschap als van dien, enfin, dien syrischen dépêche-zender....

— Ja, mister Jansen, nu we het daar over hebben, kan ik u wel biechten, dat ik juist op dat punt aan het twifelen ben geraakt. Door de leetuur n.l. die ik uit ons goede Philadelphia heb meegenomen. Kijk, ik heb het bij de hand. Moot tijdschrift: The Presbyterian and Reformed Review. Gedrukt in Philadelphia.

— Nee maar, dat ze daar in Amerika zoo vlug zijn.... Nu al stukken over onze synode! Hoe kan 't zoo vlug? Zeker uit 1944?

— Nee, meneer Jansen, uit....

— O ja, ik begrijp 't al, uit 1905, of kort daarna zeker. — Neen, neen, ook eerder. Uit de voorgaande eeuw. Uit 1891. Kijk maar: July 1891.

— En staat daar al wat in over die onderstelde wedergeboorte, die onderstelde inwendige aanwezige genade? Nou kun je toch eens zien, hoe oud dat leerstuk is. Die Syriërs ook....

— Meneer Jansen, niet al te vlug van stapel lopen. In dit tijdschrift staat, dat men toch wel voorzichtig moet wezen, eer men van zoo'n opvatting als die onderstelde inwendige aanwezige genade een dogma maakt, ik zei u immers al, dat ik een beetje aan 't twifelen was g....

— Meneer Smith, ja ober, breng me maar een kleintje koffie, meneer Smith, niet hoos worden, hoor. Maar ik denk, ik zou haast zeggen, ik wéét, nu u uit dat vaatje gaat tappen, dat die schrijver in dat tijdschrift van jullie niet erg goed thuis is in de leer der onderstelde wedergeboorte. Als u mijn dominee eens opzoekt, zal hij u vast en zeker....

— Nee, meneer Jansen, wij in Amerika kunnen zelf wel lezen. Weest u gerust, de schrijver van dat artikel is goed op de hoogte, lijkt me zoo, met die onderstelde wedergeboorte. Wil ik u eens wat voorlezen? 's Kijken.... bladzij.... tjja, daar heb ik al wat. Luister goed: „Thans toch wat men den Heiligen Doop meestal op als doopte men OP HOOP van latere wedergeboorte, terwijl onze Calvinisten steeds leerden, dat men doopen moet in de ONDERSTELLING, dat de wedergeboorte bij het kindeke VOORAFGANG en dus aanwezig is

— Kerk ons Praedvies....

— Nou sla 'k maar wat over, — dat gaat over zaad des geloofs, en over stengel des geloofs, en zoo.... nog eens wat anders zoeken.... wacht, ik ben er al weer: „Het is op dien grond (van dat zaad, denk ik).... het is op dien grond, dat de Calvinisten leerden: te, dat wij die kinderen der geloovigen te beschouwen hebben als begunadigden, in wie het principieele werk der wedergeboorte reeds geschied is; 2e, dat ze dienvolgens als geheiligden in Christus den Doop moeten ontvangen; en 3e, dat ze,

Meneer Smith, ik neem mijn woorden van daarnet terug, hoor. Eerlijk is eerlijk. Ik sta bedruisd, dat zoo'n wereldsch land als jullie Amerika toch maar is, zulke goeie tijdschriften heeft. 't Is nou net precies of je zóó uit de Malibaan-kerk komt; ik heb daar ook es op de gaanderij gezeten, vroeger moest de deur altijd dicht vanwege den oorlog, maar dat schijnt later overgegaan te zijn, de Duitschers werden zeker tegen 't eind een tikje gemoedelijker; tenminste in die dagen, toen die syriërs — zal ik maar zeggen — moesten worden beoorloogd, toen waren de deuren ineens wij open.... Nou, en 't waren dezelfde klanken.... Heusch, 't is een goed tijdschrift....

— Tja, en dan komt de man ook nog met bewijzen uit de geschiedenis. Eén uit Calvijn.... één uit, la's kijken.... uit Maccovius....

— Da's die man, waar die dominee Vonk uit Schiedam zoo tegen is.... en ééntje uit.... Voetius.... enne.... Gomarus.... en Cloppenburg.... en....

— Schei maar uit, meneer Smith, je hoort ons Praedvies. Zegt uw Amerikaan nog meer? Die Schilder wou zeggen, dat hoorde ik van een ouderling van ons op 't dorp, dat al die bewijzen uit de geschiedenis niet ter zake waren, maar de synode heeft het bewijs maar niet afgewach... onze kerkeraad ook niet.... En nou ik

of professor ons Praedvies ook. Zegt u zulke Neder

— Ja, sur niet malsche is alzoó een

— Dat is

— „Een nistische be dat het zooc worden in e

— Maar ne Is dat alles

— Geduld men dit bij

3e, zoo me He, den De ze niet ALS en juist doe

— Dank u op een ocea Amerikaans door onzen plaatselijke

— Best, m eens wat ve ik een beet zeldte artike

— Aan 't twijf dan heeft, v van-confess soren en car daarme ove

— Wat w wie het ande BOVENKEER

— Daar valt n tuurlijk alle maar eens

— Mr Jan zegt, dat al bedoelen

— Nou, z mers....

— Pardon, lezen. Maar len. Toen de niet loocher te keeren, w doeld?

— Dat jul dat had ik bedoelt, ma

— Neen, n bedoelen. N

— Immers, a strekt OM I

— de Doop, e gelden, tenz doopen kind

— Zou me niet doopen hen aanwezig

— KING VAN

— Meneer alsof ik onze haast woode met zó'n S

— schrift, ik m

— Ja, ja, k komt er, d

— die koffie m onze Calvini

— minster Sym wicthig puns

— schrijver.

— Meneer koffie word

— U hebt k

— komt er een

— zoo soberg

— voor het nie

— redenen aan

— het notoir, h sluitend bez

— VOLWASSEN dien God me

— nood aanroe dat er behaa

— NOG EEN P

— DEZE KLEIN

— verkiezing, a

— geboorte doe

— de Heilige S

— werkt die n

— is, immers d

— onze weetge

— dringen in g

— die de Heilig

— en die dus o

— gelooven en

— zich ook onz

— H. Schrift ge

— gaan....

— Jansen?

— O neem

— Nog eve

— VERDER MC

— mister Jans

— jultie toch e

— BINDEN. W

— aan wij bind

— ZEKER ONT

— sioneel vastl

— Meneer

— Hoe was 't o

— 't is dus vo

REFORMATIE

ja. De frontieren
de van der Kuy-
lichtig, dat ze zoo
...
och niet van een
n, neem me niet
U bent toch ook

oop het. Maar ik
lie ertoe komen
en, en dan eerst
de wedergeboorte
me, als ik 't zeg-
eet in Amerika.

me daar zoo ieta.
elphia verkéerde
Amerikaansche.
n ons het geloof
inddaat, die niet
geaanwezige ge-
eeken in de kerk
van, dat onze
van onze synode,
/nlist in het labo-
rker, het is maar
le landelijke, een
ynode. Ik ben er
aar ginds op die
zeggen, hardop,
n inwendige aan-
mag u niet pree-
ouden, want onze
dit dogma streng
wij in Nederland
r buiten? Wel, ik
t alle buitenland-
Verbeeldt u maar
eet-zieude, voor-
Aalders en Rid-
ecumenische kerk
een dogma open-
del gezelschap als
te-zender...

over hebben, kan
lat punt aan het
r n.l., die ik uit
nen. Kijk, ik heb
Presbyterian and
elphia.

zoo vlug zijn...
kán 't zoo vlug?

tort daarna zeker.
voorgaande eeuw.

onderstelde weder-
anwezige genade?
t leerstuk is. Die

an stapel lopen.
wel voorzichtig
ing als die onder-
den dogma maakt;
aan 't twijfelen

maar een kleintje
n, hoor. Maar ik
u uit dat vaatje
dschrift van jullie
nderstelde weder-
proekt, zal hij u

rika kunnen zelf
r van dat artikel
t die onderstelde
oorlezen? 's Kij-
wat. Luister goed:
Doopt meestal op
e wedergeboorte,
dat men doopen
edergeboorte bij
nwezig is

t gaat over zaad
oofs, en zoo...
ht, ik ben er al
aad, denk ik)...
sten leerden:
n te beschouwen
princiële werk.
2e. dat ze diens-
den Doop moeten

den van daarnet
edusd, dat zoo'n
h maar is, zulke
precies of je zóó
ar ook es op de
deur altijd dicht
later overgegaan
egen 't eind een
dagen, toen die
sten worden be-
as wijd open....
Heusch, 't is een

og met bewijzen
... één uit, ja's

onk uit Schiedam
... Voetius.....
g.... en.....
... hoort ons Prae-
die Schilder wou
ling van ons op
chidenis niet ter
bewijs maar niet
st.... En nou ik

daar ineens hoor, dat ook zoo'n Amerikaansche dominee of professor al in 1892 in Philadelphia liet drukken wat ons Praedivies beloofde, nu geef ik ze schoon gelijk ook. Zegt die Amerikaansche dominee nog meer van zulke Nederlandsche en oecumenische waarheden?

— Ja, sure, sure. Hij twijfelt heelemaal niet. Hij is niet malsch! 't Zal u wel goed doen, luister maar: „Het is alzo een geheele onderstbovenkeering....“

— Dat is me nog al wat, hoe is 't m....
— „Een geheele onderstbovenkeering van de Calvinistische belijdenis zoo men niet erkent en belijdt: te dat het zaad der wedergeboorte door God kan gewerkt worden in een pax geboren kind....“

— Maar nou zegt ie me te weinig: 't KAN, zegt hij. Is dat alles?

— Geduld, mr Jansen. Nu komt het vervolg: „2e, zoo men dit bij de kinderen der geloovigen niet onderstelt; 3e, zoo men anders dan op grond dezer onderstelling hun den Doop toedient; en 4e zoo men bij de opvoeding ze niet ALS REEDS IN KIEM wedergeborenen, beschouwt, en juist daarop den eisch tot bekeering baseert“.

— Dank u, meneer Smith, dank u. 't is muziek. En dat op een oceaanoormer. Geef mij dat tijdschrift van dien Amerikaanschen dominee mee, dan laat ik het vertalen door onze synode, en dan verspreiden door onze plaatselijke propagandacommissie....

— Best, meneer Jansen, maar we moeten eerst nog eens wat verder lezen, weet u wel. Ik zei u immers, dat ik een beetje aan 't twijfelen was gekomen door dit zeldzame artikel uit The Presbyterian and Reformed Review. Aan 't twijfelen, of men bij jullie er wel goed aan gedaan heeft, deze leer bindend te maken, en alzo gezeg- van-confessie eraan te geven, en dominees, en professoren en kandidaten eruit te werpen, als ze niet in alles daarmee overeenstemden.... U moet weten....

— Wát weten, wát weten? U hebt 't toch gehoord: wie het anders zegt, maakt zich schuldig aan ONDERSTBOVENKEERING van de Calvinistische BELIJDENIS? Daar valt niet meer te praten, onze synode heeft natuurlijk alle mogelijke belijdenissen op haar hand, wacht maar eens straks op de oecumenische....

— Mr Jansen, nog even geduld. Diezelfde schrijver zegt, dat alle Calvinistische confessies toonen dit te bedoelen.

— Nou, zei ik dat niet? Allemaal zeggen ze 't immers....

— Pardon, mr Jansen, dat dacht ik ook eerst te zullen lezen. Maar er staat, dat ze 't allemaal zoo.... bedoelen. Toen dacht ik, hé, jij daar, een waarheid, die men niet loochenen kan, zonder de belijdenis onderstboven te keeren, wordt die niet.... beleden, maar alleen bedoeld?

— Dat jullie Amerikanen nou zoo kunnen vitten, nee, dat had ik niet gedacht. Wedden, dat ie niet bedoelen bedoelt, maar zeggen?

— Neen, mr Jansen, hij bedoelt wat ie zegt, hij bedoelt bedoelen. Niet zeggen. Ik zal u nog eens wat voorlezen: „Immers, al onze confessies belijden, dat het Sacrament strekt OM HET GELOOF TE STERKEN. En hoe wil dan de Doop, en met name de KINDERDOOP, als Sacrament gelden, tenzij men onderstelt, dat ook reeds in het te doopen kind het ZAAD DES GELOOFS door God gelegd zij? Zoo men dit niet onderstelt, MAG men een kind niet doopen; want immers, zoo er geen geloofsaad in hen aanwezig is, kan de doop bij hen niet TOT STERKING VAN HET GELOOF strekken....“

— Meneer Smith, meneer Smith, 't is me nou net, alsof ik onzen professor Grosheide lees. Die schreef dat haast woordelijk zoo, in een brief over dien kandidaat met zoo'n Syrischen naam. Geef hier dat mooie tijdschrift, ik móet het onder de menschen brengen....

— Ja, ja, dat komt straks. Eerst nog even lezen. Nou komt er, dat... let nu goed op, meneer Smith, en laat die koffie nou nog even staan, nou komt er: „dat onze Calvinistische Symbolen, en met name de Westminster Symbolen, zich toch AL TE SOBER over dit gewichtig punt uitlaten“. „DAT IS OOK ZOO“, zegt de schrijver.

— Meneer Smith, neem me niet kwalijk, maar die koffie wordt koud. Excuseer....

— U hebt gelijk, ik zal ook even uitdrinken. Want nou komt er een lang citaat. Klaar? We beginnen. Voor het zoo sober spreken der belijdenissen, zeg maar gerust, voor het niets hiervan belijden, geeft de schrijver twee redenen aan. Zet je schrap, broeder. „Voorreest toch is het notoir, hoe de Heilige Schrift zelve zich bijna uitsluitend bezig houdt met den weg des heils VOOR VOLWASSENEN, en den geheel anderen weg des heils, dien God met de jonge kinderkens houdt, ter nauwer- nood aanroert. Hierom loochent de Heilige Schrift niet, dat er behalve den weg des heils voor volwassenen, NOG EEN HEEL ANDERE WEG DES HEILS VOOR DEZE KLEINEN IS (mits natuurlijk altoos aan de uit- verkiezing, aan de verzoening in Christus en de weder- geboorte door den Heiligen Geest gebonden), en geeft de Heilige Schrift er klare aanduidingen voor; maar ze werkt die niet verder uit dan voor onzen troost noodig is. Immers de Heilige Schrift is er niet op ingericht om onze weegterigheid te bevredigen, of ons te doen door- dringen in geheimenissen, maar strekt alleen om hen, die de Heilige Schrift lezen of haar prediking hooren, en die dus op ouder leeftijd zijn, te zeggen, wat Zij te gelooven en te doen hebben. En daaraan nu houden zich ook onze Calvinistische Symbolen. Verder dan de H. Schrift gaan ze niet; en verder mochten ze niet gaan....“.... Is die ligstoel wat ongemakkelijk, meneer Jansen?

— O neen, maar ik krijg trek....

— Nog even wachten, meneer Jansen. Ik herhaal: „EN VERDER MOCHTEN ZE NIET GAAN“. Ik dacht zoo, mister Jansen, als 't nu zóó staat, dan hebben ze bij jullie toch een ongelukkig ding gedaan, toen ze gingen BINDEN. Want BINDEN beteekent: die formule waar- aan wij binden, IS UIT DE SCHRIFT ZELF VAST EN ZEKER ONTLEEND; wij MOETEN dit daarom confes- sioneel vastleggen. En kijk nou eens aan....

— Meneer Smith, nou niet op onze synode afgeven. Hoe was 't ook weer: onderstbovenkeering.... immers? 't is dus volkomen helder volgens schrijver?

— Nee, meneer Jansen, dat is 't nu juist. 't is toch niet zoo helder, als ik eerst dacht. Hoor maar wat de schrij- ver verder zegt: „Een tweede reden is, dat ze nooit in hun belijdenis opnamen WAT THEOLOGISCH NOG NOOIT TOT HELDERHEID GEKOMEN WAS. En over- mits nu de samenhang tusschen den Doop en het voor- algaand werk Gods in de jonge kinderen wel theolo- gisch ter sprake gebracht en GEDEELTELIJK toegelicht, maar nog niet tot heldere formuleering gekomen was, bleven ze op dit punt allicht AL TE SOBER. Eerst later....“

— Ha, daar heb je 't al. Later, later zijn die symbolen, de belijdenissen, dan toch zeker WEL tot helderheid gekomen?

— Mis, mister Jansen. De schrijver zegt, dat eerst later de THEOLOGIE op dit punt tot meerdere helder- heid gekomen is. Zijn eigene misschien? Maar van die BELIJDENISSEN lees ik verder niets. En als ik u goed begrepen heb, dan is er bij jullie in Nederland een groote groep, die er niet van weten wil? En heeft die Schilder gezegd: nog eens wachten tot na den oorlog, eer jullie definitief gaan binden.... eerst nog eens praten? Is dat zoo?

— Nou ja, maar die Syriër. Wat zou zoo'n groep? Een synode moet toch haar eigen gang gaan? Die groep van 1905, die A-groep, wou er ook niets van weten; maar onze synode heeft zelf te beslissen. Ze heeft dien kandidaat dan ook weggestuurd, die precies zei wat de oude A-groep in 1905 beweerde. Maar al zou er ook een stem als van vele wateren tegen de synodale ge- dachte zijn, ik zeg maar: wie ze weerspreekt, keert de belijdenis onderstboven, zoo stond het er immers, niet?

— Mag wezen, maar die schrijver uit onze Review zegt, een paar regels verder: „...dat de Calvinistische Kerken, krachtens hun Calvinistisch beginsel.... bij haar belijdenis geen ander doel voor oogen zich stelden, dan om een echo op het WOORD VAN HUN GOD te geven. Dat ze.... eerst dan spraken als er een stemme veler wateren tegelijk uit ALLE GEREFORMEERDE KERKEN OPGING. En.... dat ze ook dan, nog in hun sober spreken zich bepaalden tot datgene wat bij het Licht des Geestes, door de studie der theologie, tot genoeg- zame helderheid en evidentie was gebracht“.... Kunt u nou begrijpen, mister Jansen, dat ik ga denken, dat die schrijver uit onze Philadelphia-Review toch eigen- lijk tegen die blind zoo geweest zijn? En dat HJ mis- schien gezegd zou hebben: toen die Schilder nog eens wachten won tot na den oorlog, d.w.z. totdat ze bij jullie allemaal weer eens konden studeeren en schrijven, toen bleek die man eigenlijk geen Syriër, maar, enfin, toen stuurde hij op vrede aan. Lag hij toen niet zoo'n beetje in de lijn van dit tijdschrift?

— Man, pardon, meneer Smith, schei nou uit over dien Schilder. Onze professor Aalders heeft toch zeker wel jullie Amerikanen haarfijn uiteengezet, waarover 't liep? Hij hoefde toch zeker maar te verwijzen naar jullie eigen belijdenis om te zeggen: het staat toch zeker voor ons allen al lang vast?

— Nou, mister Jansen, om u de waarheid te zeggen, heeft hij meer over het punt heengepraat, dan dat hij zich scherp bepaalde tot de punten in geding. Hij schijnt niet veel te moeten hebben van deze Amerikaansche tijdschrift-wijsheid. Tenminste, als ik nog even mag — ik ben zóó klaar — ik lees even verder nog, dat een eventuele „rijke ontplooiing zoo ALGEMEEN in de kerken moet zijn doorgedrongen, dat niet de eene helft der kerkeraden of classis haar meening aan de anderen oplegt, maar dat de kerken soom, IN HAAR GROOT GEHEEL, desdaangaande eenzelde eenparig getuigenis geven“. Zijn bij jullie de kerkeraden en classen wel wakker geweest? Ik meen, dat ze dien Schilder bij jullie hebben afgezet, omdat ie de KERKERADEN in de zaak betrok? Enfin, u schijnt dat niet precies te weten? De Calvinistische theologie moet vóór de binding heelemaal klaar zijn, zegt onze schrijver nu eens. De praedivies zou je dus nooit in de kachel mogen stoppen, ze zouden als aller kleinood vanzelf moeten gelden. Ook in de overige buitenlandsche Gereformeerde Kerken moet ge- lijke overtuiging tot gelijke resultaten kunnen leiden. Eerder mag je niet binden, zoo lees ik. „Van een elkaar overstemmen, van een meerderheid en een minderheid mag hier geen sprake zijn“, zoo lezen we.

— Nu ja, meneer Smith, maar het ging toch om HAND- HAVING DER belijdenis?

— Tja, mister Jansen, maar de schrijver in de Review zegt, dat zelfs voor zoo'n nadere verklaring der belij- denis geldt: „wie de vrucht plukt eer ze aan den tak gerijpt is, wordt bijna altoos gestraft door te laat be- rouw“.

— Schei uit, meneer Smith. Nou valt die Amerikaan me toch tegen. 't Lijkt wel zoo'n Schilder, die ook zei: als je blijft binden, dan is de teeling geworpen door de synode.... Ze vonden dat bij ons maar erg brutaal, onze professor Dijk noemde dat „dreigen“. De synode zei 't m na. Zoo'n man, die kent Kuyper nog eens. Maar jullie Amerikanen....

— Kuyper, zegt u daar. 't is waar ook. Weet u, wie de schrijver is van dat artikel in The Presbyterian and Reformed Review? 't is casueel: dr Abraham Kuyper.

— Kom nou, mijnheer.... Dan zou die tegen de binding geweest zijn? Net zóóals die kraan van Schilder zelf Laat me nou niet.... kijk, daar heb je mijn vrouw.... mag ik u voorstellen, mr Smith uit Philadelphia, mevrouw Jansen uit Lutjebroek.... Zoo, je komt zeker waarschuwen voor 't diner.... Ja, 't is ook al laat. Nou, mijnheer Smith, 't was me aangenaam, we zien mekaar straks nog wel....

— Mister Jansen, u wou dat tijdschrift nog meehe- ben.... Niet noodig? En die vertaling dan? Niet....

...kijk, hij is al weg. Enfin, never mind, 't artikel is al vertaald, dat had ik hem nog willen zeggen; ze wisten 't in de bibliotheek van Philadelphia me te vertellen. 't is vertaald onder den titel: Calvinisme en Reviste, kijk, 't staat nog in mijn exemplaar aangeteekend, gedrukt te Amsterdam, bij J. A. Wormser, 1891. Ik moet bepaald toch nog eens nog wat verder neuzen dan in Lutje- broek.... wat is 't nog heerlijk vroeg in den middag.

Ikabod, de eer is weg.

In „Mededeelingen der S.S.R.“, afdeling Utrecht (ge- reformeerde Studenten aan openbare universiteiten) lezen we onder het opschrift „Ikabod“ een en ander over het dusgenaamde „eerherstel“ eener z.g. „synode“ van Dr H. H. Kuyper. Schrijver citeert eerst uit „De Heraut“. Enkele van die slechte uitspraken van den man, die ver- taald pleegde aan kerk en volk in oorlogstijd. Dr C. Veen- hof gaf er een nog maar beknopte catalogus van in zijn brochure „In den chaos“. En daarna merkte de schrij- ver op:

En nu moeten wij radicaal worden en eerlijk gaan spreken, want S.S.R. is interkerkelijk.

Deze uitspraak rondom Prof. Kuyper is een schandel! Wie iets van „zuivering“ afweet, kan nagaan dat hier iedere rechtsgevoel met de voeten is getreden, dat hier hoogstens gewerkt is met omzichtige „casuïstiek“. Wan- neer een hoogleeraar van een Rijksuniversiteit geschre- ven had als Prof. Kuyper met een zoo grooten invloed als deze onder zekere bevolkingsgroepen, was hij vol- ledig in aanmerking gekomen voor afzetting, ook al was hij op bepaalde punten volledig vrij uitgegaan.

Hier is geen woord te veel gezegd. Maar het kringetje, dat meer en meer het gereformeerde volk „beleest“ tot meerdere glorie der V.U., en dat nu ook al de oecume- nische synode wil samenroepen terwille van de V.U., evenwel vooraf hen uitwepende, die de „oecumenische“ breed-doenerij in Sneek eerst eens wilden toetsen aan de Gereformeerde beginselen, dat kringetje pleegt „eer- herstel“ aangaande zaken, die nog nooit publiek waren gemaakt.

We vervolgen:

Maar Prof. Kuyper ontvangt van een kerkelijken kring „Posthuum eerherstel“.

Het grieft ons, dat de kerken niet alleen niet de minste leiding geven vandaag aan de zuiveringspraktijken in ons volksleven, maar zelfs op deze wijze medewerken aan een beleediging van ieder rechtsgevoel onder ons kerkelijk volk. Dat dit vanuit een kerkelijke vergade- ring is geschied, deze zuiveringspraktijk bewijst dat de Kerk nog weinig van al het voorgaande heeft geleerd. Inplaats dat zij, die opkomt voor de vergaving ook het recht toepast, helpt zij mede de rechtsonzekerheid ook na den oorlog te bestendigen.

Vandaag dat wij boven dit stuk plaatssten Ikabod (1 Sam. 4:21), al is het hier nog erger. Want het Ikabod van 1 Sam. 4:21 vond plaats temidden van het oorlogs- rumoer, midden in den kruitdamp, maar het Ikabod van vandaag is gepleegd door een Synode, nadat de kruit- damp is opgetrokken en de rust is weergekeerd, waar- door wij ons weer objectief kunnen bezinnen op wat goed en kwaad was. Dat dit mogelijk was in de Kerk van Nederland in 1945 is schrikwekkend. Wij protes- teeren hier juist vanuit onze interkerkelijke S.S.R. fel tegen en spreken de hoop uit, dat diegenen, die lid zijn van de bewuste kerk, ja, juist zij, hiertegen in het ge- weer zullen komen, opdat zij zich niet door hun ver- schrikkelijk zwijgen en toezien medeplichtig weten aan dit misleidend „Posthuum Eerherstel“, waarvan kerkelijk Jan Publiek natuurlijk niet weet, dat het alleen op één gebied ingaat, terwijl de rest van de praktijken van Prof. Kuyper (zoo inzake zijn Heraut-artikelen) eenvoudig stilzwijgend voorbijgaat, terwijl de Kerk alom de volle waarheid naar voren behoort te brengen.

Wanneer wij in S.S.R. zóó gezuiverd hadden als die Synode, zouden wij een spot worden in de Studenten- wereld.

Ik riskeer het, dat sommige onzakelijken denken, dat ik tegen een zekere „Synode“ schrijf en dat het me al- leen daarom te doen is. Het is er heel ver vandaan. Ik schrijf juist ten bate van die Synode, van welks kerken ik vandaag nog lid ben.

Maar en als lid der Gereformeerde kerken en als pers- commissaris mag ik nu niet langer zwijgen, zonder on- trouw te worden aan het gebod van Gods Woord, het- geen voor goddeloozen en vromen één maatstaf aanlegt ten allen tijde.

Ik citeer hier Ezech. 3:16—21.

En daarom, ik weet hoe klein onze pers is, maar ik weet ook dat God zelf haar wegen verzorgt, niet alleen in de Universiteitszuivering, maar ook in den kerkelijken zuiveringstrijd onzer dagen.

En daarom durf ik als lid der Gereformeerde kerken juist als lid ook eener interkerkelijke S.S.R. het volgende neer te schrijven:

Als Calvinist schreef ik, wars van kerkelijke geschild- len, ziende op het gebod, blind voor de toekomst“ een „In Memoriam Prof. Brandsma“.

Ik kon toen eindigen met de oecumenische woorden (oecumenisch op grond van de waarheid, die steeds het bezit is van de gemeenschap der heiligen):¹⁾

„Brandsma nu was Hoogleeraar.
Brandsma nu was Rooms Katholiek.

De Societas Studiosorum Reformatum buigt zich in eerbied voor dezen grooten martelaar voor de zaak van het Christendom in Nederland in de Twintigste Eeuw.

Hij trooste en bemoedigde ons nadat hij gestorven is.“ En juist daarom, ondanks het „Posthuum Eerherstel“ van Prof. H. H. Kuyper, hem geschonken door een Ne- derlandsche Gereformeerde Synode zal ik dit artikel be- eindigen met de oecumenische woorden (oecumenische woorden, omdat ze de ingeslapenen willen wakker roe- pen over de zonden der kerk en haar misgrepen):

„Kuyper nu was Hoogleeraar.
Kuyper nu was een Calvinist.

De Societas Studiosorum Reformatum buigt zich in schaamte neer over den grooten verzaker van de zaak van het Christendom in Nederland in de Twintigste Eeuw.

Hij waarschuwe en zuivere ons, nadat hij gestorven is.“ Wanneer ik dit artikel uit tactiek had weggelaten was